

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTUDAJOSNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Néhány őszinte szó a vármegye tanítóihoz.

(gh) A nagy szüendő lejárt. Ősz felé megyünk. Kezdődik a munka, az igazi nemzeti munka, melyet valóban csak Ti, a nemzet napszámosai végeztetek el igazán becsületos lelkiismerettel.

És mégis hol a jutalom, az elismerés, a hála, a köszönet!...

Hol!? Hát nem látjátok Kiss Jakab és neje Liphay Matild kartársaitok esetét!? Ez a fizetség másfél évtizedes önzetlen munkáért. Kényszer-át helyezés vagy megalázkodás; önértzet, emberi legszentebb jogaitoknak megtagadása.

Van-e Bennetek kartársi együttérzés? Van-e egymás védelmére kész erős akarat? Tudjátok-e, érzitek-e a mindnyájan egyévtől és egymindnyájáért szentséges összelartozandóság fontosságát, melyet a külön-külön törekény gyufaszalakkal magyarázhattok s azzal serkentettek testvéries tömörülésre a jövőendő nemzedéket?

Bizonyára igen. No hát akkor álljatok talpra és haladék nélkül siessetek támogatására száműzetésre kárhóztatott székely testvéreiteknek, kit a főispáni önkény porig alázott, önértzetben megsértett, mikor „tolakodó”-nak nevezett csak azért, mert arra kérte, helyeztesse vissza másfél évtizedig viselt állásába és szülőföldjéről ne űzze ismeretlen vidékre. Hagyja meg ott népe között, a kiket mélyen szeret s akik ötlet is szeretik.

Szabad-e *tolakodónak* nevezni egy magyar néptanítót anélkül, hogy arra okot szolgáltatott volna? Nem. Ez ellen tiltakozunk és Nektek is tiltakoznotok kell

Székelyderzs község népe ma, mire e sorok napvilágot látnak, már utra kelt Budapest felé. Egyenesen a magyar közoktatásügy felelős miniszteréhez fordul kérelmével.

Udvarhelyvármegye tanítóságának is meg kell mozdulnia, hogy a kartársain esett méltatlan sérelem orvosoltassék s hasonló formában, többé ne ismétlődjék.

A közmondás azt tartja: „Ma rajtam, holnap rajtad”. Tehát a segítség kölcsönös.

Kíváncsian várjuk a megye néptanítóinak megnyilatkozását — iskolai jellegre való tekintet nélkül.

A testületi szellem, a méltatlanságon való felháborodás, a testvérszeretet adjon erőt mindnyájatoknak arra, hogy a törvény ellenére helyéből kiüldözésre kárhóztatott kartársatokért Hozzatok méltó komolysággal, de a legerőteljesebb megnyilatkozással tiltakoztatok s alkalmat adjatok az ország összes tanítóságának is hasonló állásfoglalásra.

Ebben van leküzdhetetlen erőtök, melyet ha mindnyájan egyetértve ősz-

sseraktok, feltétlenül utat törhettek a jog, törvény és igazság terén bármely hatalommal szemben is.

Kiss Jakab és nejeinek kényszer-át helyezése, nem egyszerű át helyezés, hanem politikai bosszu szüleménye és így az egyetemes tanítóság sérelme, sőt az összes önértzetes tisztviselők bánatalma.

Az ilyen és ezekhez hasonló főispáni önkénykedésekkel már egyszer le kell számolnotok nyílt, őszinte állásfoglalással, mely a törvényellenes tulkapásokat visszaszorítsa a törvény korlátai közé s ne lehessen többé a néptanító és köztisztviselő hatalmi önjöngők játékszere.

Ne kolduljátok az igazságot, hanem követeljétek, mert az Isten és emberek előtt természetes joga mindeneknek!...

Függetlenségi pártalakulás Székelyudvarhelyt.

A mit oly régen sürgetünk végre teljesíteni fog; megalakul a függetlenségi és 48-as párt Székelyudvarhelyt.

Lassan indult utnak a mozgalom, de annál alaposabban. Tagsági gyűjtő-íveket bocsátott ki a szervező bizottság s rövid pár nap alatt több száz aláírás igazolja, hogy Székelyudvarhely város polgársága együtt érez és együvé tömörülni kész — a haza önállósága, szabadsága érdekében.

A vasárnap tartott szervezőbizottsági értekezlet összeszámolta az aláírásokat, kijelölte a vezető embereket és a választmányt. Együttal az alakuló közgyűlés megtartását szeptember 1-én (vasárnap) délután fél három órára a polgári önképző-kör nagytermébe kitzúta s elhatározta, hogy a taggyűlést tovább folytatja.

Polgártársak! Történelmi nagy időket élünk. A magyar alkotmány, szabadság és vele jövőendő boidóságunk van veszélyben. Szükséges, hogy minden kicsinyeskedő személyi érdeket félretéve, testvéries egyetértéssel kezet fogjunk és a tömörülésben rejő hatalmas erővel a veszélyeztetett területre vonuljunk, a vér nélkül való nagyharcot megvívni.

Merítsünk erőt, önbizalmat a történelmi nagy idők fenséges küzdelméből és a fél-istenek harci riadójából. Most is Bécs az ellenségünk, mint anyai századon át volt. Ismétlődik a magasztos pillanat. Ha összetartunk, egyetértünk, az eredmény most sem lehet más, mint a melyet lánglelkű költőnk Petőfi Sándor feljegyzett:

Fut Bécs felé Jellasics, a gyáva,
Seregének seregünk nyomába,
Megrémülve fut a magyar hadtól;
Magyar hadban egy vén zászlótartó.

Az én apám e vén zászlótartó.
„Vészben a hon!” elhatott a nagy szó,
Elhatott kórágához, fülébe,
S mankó helyett, zászlót vett kezébe.

Annyi földet sem mondhat övének,
Melyben egykor koporsója fér meg,
S mégis, mégis viszi lobogóját
Azok előtt, kik a hazát óják.

Ép ezért ment, mert semmivélsem bír,
Küzd a gazdag, de nem a hazáért“
Védi az a maga gazdaságát...
Csak a szegény szereti hazáját.

Ne legyen most senki sem széthúzó félénk és gyáva. Álljon elő és vegyen részt, a küzdők sorába.

Siessen beiratkozni a függetlenségi pártba, mely a nemzet jogaiért, igazáért megyen most a harcba...

Föl, székely, nézz szembe az ellenséggel,
Ki néz vele szembe, ha nem a székely! ?
Hisz a székely ősapja volt Attila,
Kit úgy hittak, hogy az Isten ostroma!

Hiába, Bécs, hiába van gazságod,
Küldheted ránk a rácot, a horvátot;
Állani fog, állani fog Magyarhon,
Élni fogunk, élni fogunk szabadon!

A mely nemzethez ennyi bizalommal, ily fokozott reménységgel szólott a halhatatlan költő, kinek emlékét évről-évre hálás utódként ünnepele a székelység, az nem lehet gyáva, meglapuló és érdekhajhász.

Számítunk tehát reátok székelyek s hisszük, hogy valamint a hős elődök életükkel, vérükkel áldoztak a hazáért, azonképen az utódk sem lesznek méltatlan korcszülöttek és testvér-kezet fogunk mindnyájan a haza védelmére, az emberi jogok kivívására...

Tehát a viszontlátásra, székelyek, szeptember 1-én (vasárnap) Székelyudvarhelyt, a polgári önképző-kör nagytermében. Várunk Benneteket. Legyen ott mindenki, aki veünk tart és akinek előbb való a haza, mint a saját önös érdeke!...

A méhlegelő javítása.

Irta és a kolozsvári orsz. méhészeti kongresszuson felolvasta: Gál Imre tanító, udvarhelyvármegyei méhészegyleti titkár.

„Ültessetek fákat, bokrokat és virágokat.” Szébb emléket egyiktünk sem hagyhat maga után, mint egy terebélyes szép fát; ne legyünk szükkeblűek, s gondoljunk azokra, kik utánunk következnek.”

Halhatatlan emlékezetű Báró Ambrózy-nak ezen örök becsü igéjével kezdem meg kitűzött tételtem boncolgatását, kérve a mélyen tisztelt kongresszus szives figyelmét.

Felvett jeligében foglaltatik a nagy kérdés megoldása, benne a lényeg, melyhez az emberi humánizmusból, a nagycélokért lelkesedő keblek érzelmeiből, a cselekvésre kész karokból egy kis gyújtó szikra kell és megvalósuland magyar hazánk küzködő méhészeinek álma, reménye.

Meit álmokból és reményekből, az emberi lélek tultengő idealizmusából szőjük minduntalan méhészetünk rózsásabb jövőjének fonalát; elméletet-elméletre rövünk, hordjuk a gazdag anyagot a méhészeti bibliotéka számára; labirinthust teremünk a méhészet igaz és egyszerű ösvényeiből ahelyett, hogy természet szeszélyei által kitamadott fundamentum megerősítésére, akár tatarozására gondolnánk.

Mállik és ennek következtében foszladozva omlik össze a méhészet kincses bányája, tulzások zavara emészti a kedélyek világát s duzzogva menekül helyére a jobb jövőt eszményesítő elme, ha a lezajló eszme-harcok e mai idejében a gyakorlati, a termé-

szet utjai szerint alakuló méhészet létjogaért — a mult rendszere ellen vétókat kiáltani elő-előjön.

Figyelemmel kísérem méhészeti irodalmunk irányát, a méhésztársadalomnak utóbbi évtized alatt lezajlott mozgalmát, s mondhatom, hogy ez a kérdés, mit az országos kongresszus rendező bizottsága kezeim közé tett le, Hamupipóke szerepében mutatkozik a krónika és kritika lapjain, s ha találkozunk e probléma megoldását illetőleg egyes lépésekkel, az vagy a jámbor óhajítás köntöskében vagy a boldogító kormány-intézkedés kereibe fogózva mutatkozik. Ez is csak a legújabb időkben.

Pedig a magyar méhészet fölemeltetéséért minden időkben folyt a harc a haza terein, tart ma is, a szokásos magyar betegséggel, a mely mint a hegyről lefutó konglomerát vegyíti és tapasztja össze a magyar méhészeket rendszertelen eszme harcra — rohanó futásának egy végtelen sivar utónyoma után, egy hatalmas kérdőjelben ütve őket, hol a természetes fejlődést biztosító alapzat szétomlása a magyar méhészet lassu haldoklásának ijesztő képe ébreszti szomorú valóra barcoló táborainkat.

Mert úgy áll a magyar méhészet ügye igen tisztelt kongresszus, hogy a természet és emberek szeszélye — és a mindent elsöprő, de újakat is teremő kultúra az alatt az idő alatt, míg mi méhészetünk felépítését véelve munkálkodtunk, roncokká tépte méhészetünk alapzatát; az új formákba öntött mezőgazdasági, erdészeti, ipari üzemek tönkretették hajdani gazdag virányainkat; réteinken már a méhikék zsongása helyett a tücskök ciripelése, a madárdalok, lombos erdőkben a kapzsi emberek fejszecsapásai hallhatók.

Tudvalevő dolog, hogy virág nélkül nincs a méhnek élete, nincs a méhészetnek költszete és megszűnt a virág elmúlásával ennek a mezőgazdasági ágának minden jelentősége.

Már pedig a mai modernebb mezőgazdaságnak minden irányzata oda mutat, mely a méhészetre lényeges virány megszüntetését célozza, hiszen tökéletesebb eszközeitől a gyöngyövényeknek ma nyoma sincs, forgó rendszerével a fokozott gabona-termelés szolgálatában maradt vajmi kevés méretű az állattenyésztés érdekében a takarmány termelés felé való elhajlás, a mi a méhtenyésztés alapjának javára volna írható. Hasonló módon szólhatunk erdészeti kulturánknak a méhészet letorására irányuló törekvéseiről.

Méhtenyésztésünk nyaktilójának beállott végzettszerű folyamatát alig ha lesz módunkban megállítani, sőt mezőgazdaságunk kulturájának kialakulását tekintve, még csak a tiltakozás lehetőségétől is meg vagyunk fosztva, mert kinek volna lelke gátakat állítani Magyarországon létalapját biztosító a, várva-várt belterjes mezőgazdaság kifejlődése előtt? Ezt tenni nekünk nem lehet, erra törekedni nemcsak lelkiismeretlenség, de hazafiatlanság. A nemzetgazdaság általános érdekei pedig egyenesen kizárják az ilyen eszmék megvalósulásának lehetőségét.

Téves mindazon tanítás, mely a mehlégel javítását az általános mezőgazdasági érdeken kívül állóan, tehát önállóan magyarázza és akarja megoldani, mert az egyik gazdasági ág kulturáját a másik romjaiból felépíteni nem lehet, mit legjobban bizonyít a meztelen realizmusra, az üzleti alapra fektetett termelési irányzat, mely méhészetünkre csaknem végzettszerű csapást hozott magára.

(Folyt. köv.)

— **A gazdasági cseléd bérkövetelése.** Fölmerült eset alkalmából elvi határozatban mondotta ki a földmivvelésügyi miniszter, hogy a gazda és gazdasági cseléd között szerződés alapján bérkövetelő jog csakis a cselédet illeti meg. Tehát helyette más nem övotelheti a bér kifizetését.

Szines képek.

Abcug Lukács! Pfu!

Nagyenyed felé örülten rohogott a gyors vonat. Vasárnap van. Az állomás folyosója tömve közönséggel. Nincs más szórakozás, hát bánulják a jövő-menő vonatokat, melyek most oly méregdrágán szállítják az utasokat.

Pár percre megáll a vonat. Egy fiatal előkelő utasnak a „Nagyenyed“ név hallatára, felpezsdül a vere és így kiált a tömeg felé:

— Volt-e ma akasztás?

— Nem. Mióta Lukács beszámolóján a magyar szabadságot felakasztotta, azóta csak üldözések vannak a gonosztevők országos lakohelyén is — jegyzi meg egy másik.

A vonat már indulófelben van. Az előbbi ur átszellemülten és felháborodással kiáltotta:

— Abcug Lukács! Pfu! Szégyelje magát Nagyenyed, a mungó-feszék!...

Ekkor a gyorsvonat prüszkölve utnak eredt és a kerekék kattogva ismételték: Abcug Lukács! Pfu!...

Kállay Tamás beszámoló.

Nagyon érdekes ember Kállay Tamás, ez a legszélő függetlenségiből hirtelen — se szó, se beszéd — mungóvá átvedlett honatya. A népet, ezt a jóhiszemű, becsületes székely népet, senki sem tudja nálánál jobban bolondítani. Legalább ő így hiszi és vannak is ebben sikerei.

Választások idején és beszámoláskor övé a világ. Tudja jól, hogy a székelynek csak pénz kell és ital, barátságos szep szó az övegének, soha nem is almodott igereitek, vállvergetés, meg ehhez hasonló bánasmód s a szegény, most már — Haller gróf főispán ur jóvoltából — kizárólag mungó nyomtatvánnyal traktált népet a végletekig tévutra vezetheti.

A legutóbbi választások idején Kállay Tamás kortesbeszédet tartott egyik faluban, talán epen Märefalván. Felállott egy hordó tetejére és szólt: Tisztelt polgártársak! Ezután jobb kezével kotörászni kezdett a baloldali zsebében s hosszas keresés után pénztárcát húzott elő. Erre ismét szólt: Tisztelt polgártársak! Majd a tárcát piszkálgatta és nagyobb szünet után, kihuzott belőle egy 50 koronás bankjegyet, melynek szélét ujjai közé fogva, jobb kezét égfelé tartotta s abban a pénzt lobogtatván, ismét elkiáltotta: Tisztelt polgártársak! Hol a falusbiró? Jöj-jön ide. Fogadják szívesen e csekélységet és igyanak az én egészségemre...

Erre hatalmas éljonzés reszkettette meg a levegőt s a „polgártársak“ mindnyájan inni mentek...

Ez volt a programbeszéd és ugyan ilyen a beszámoló. S ha valamelyik bácsikának ellenvetése volna, ahhoz a legnyájasabb mosolygással közeledik és buját-baját kérdegeti. Magához invitálja, hogy ő majd segít rajta a miniszternél, mert az neki igen jó barátja...

A szegény székely pedig hiszékeny; bár nagyon sokat csalódott már s nem gondolja meg, hogy családját, faluját, megyéjét és egész hazáját adja el, viszi az örökös járomba, mikora seprűzni való, erkölcsrontó politikusokra hallgat...

— **A közös legelő jellegének megállapítása.** Felmerült eset alkalmából elvi döntésben mondotta ki a földmivvelésügyi miniszter, hogy az 1894. évi XII. t.-c. 6. szakaszának hatálya alá tartozó közös legelő jellegének megállapításánál, a telekkönyvi és kataszteri adatoktól való eltekintés mellett, csak a hosszabb idejű közös birtoklás és használat tekinthető döntőnek.

A tanítók és — a kivándorlás.

Irta: **Bálint Zoltán.**

Jelige: „Extra Hungariam non est vita, si est vita, non est ita“ (1 folyt.)

A gyermek alanyi, benső világa a szántóföldhöz hasonlít, amelybe a tanító veti el az erkölesi jó magvait. Ha a magok termékeny talajra találnak s érett gyümölcsöket hoznak, a tanító örömmel szemléli a szántás-vetés munkája után az aratás eredményét; akkor a magyar haza társadalmá az ily tanító tevékenységét elismeréssel jutalmazza...

Első teendője a tanítónak, hogy növendékeinek lelkebe mélységes hitet, lángoló honszerelmet tudjon önteni s észrevétni a haza természeti szépségeit, felébreszteni az azok iránti rajongást, hogy a gyermek rendületlenül ragaszkodjék ahhoz a környezet-hez, melyben született s a melyhez tartozik.

A történelem kapcsán a haza nagy hőseit úgy állítsa a tanító a gyermeki lélek elé, hogy e hősök példájából a gyermeki szívben virágozzék a hazához való tartozandóság édes érzelme, mely a gyermeket tiszteltre és szeretetre sarkalja a magyar haza verrel aztatott minden röge iránt.

Gondja legyen a tanítónak sulyt fektetni a jellem fejlesztésére; ismerje meg a gyermek, hogy a jellem, a becsület az ember egyéniségének koronája. A munkára való szoktatás pedig a legjobb, legcélszerűbb eszköz a jellem és szilárd akarat fejlesztésére.

Állítsa a tanító a gyermekek elé a munkatlan, n plopó, dolog kerülő embert, hogy a gyermekek lássak be, mikép az ily férfi ros-z hazafi, a restségre es tunyaságra hajlammal bíró egyén a bűnök elkövetésé-től sem irtózik; ami nem csak embertársainak válik kárára, de a haza társadalmának is szegylene.

Világosítsa fel a tanító növendékeit, hogy az emberek egy részének eszével más, részeken kezével, de mindannyiának szívök lángoló szeretetével kell a haza jólétéért dolgozniok.

Shoktassa le növendékeit a nagyragygyásról. Igyekezék őket úgy nevelni, hogy megelégedett, boldog emberek legyenek s szokják meg az élet terheit türelmesen elviselni, csügedést ne ismerjenek.

A számtan-tanítás keretében nevelje növendékeit a keresztény takarékoságra. Már a gyermek azokat a szükséges eszközöket szerezzze be az iskolai használatra, amelyeket nem nélkülözhet. Irtózzék a szívet, lelket, testet rontó tárgyak vásárlásától s így természetesen a pazarlástól is. E magyarázatait szintén igazolja példákkal. Mindig akad a községben olyan, ki a takarékoságnak, ki a pazarlásnak embere.

A gyakori beszélgetés által annyira megszereti a gyermek a takarékoságot, hogy a pazarlástól és pazarlótól utálta! fordul el; különösen ha olyan is akad a községben, ki pazarlása következtében koldussa lett.

Állítsa fel a tanító az iskolai takarékpénztárakat, de szigoruan ügyeljen arra, hogy bűnös dolog ne forduljon elé a növendékek filléreinek betevésénél azok gyűjtésénél.

A cifrázkodási hóbortot, divatüzést ostorozza. Shoktassa növendékeit egyszerűségre.

Az urhatnamság, mint a köznép betegsége ellen, már az iskolában küzdjön. Ő maga legyen példája növendékeinek.

A házi-ipartanítására nagy sulyt fektessen. A leány növendékeket a háztartási teendőkben úgy vezesse be a tanítónő, hogy a szorgalmas háziasszony keze alatt a vagyon megkészszerződjek. Nevelje növendékeit úgy, hogy a munkától ne irtózzanak. A szegé-

nyebb növendékeket biztassa az iparos pályára. Járjon a tanító is közbe az iparkamrábanál vagy az alkalmas mestereknél elhelyeztetésük végett. Az ily gyermekek, mint kiképzett, tisztos iparosok hasznára lesznek a hazának.

A nagyobb növendékekkel ismertesse meg a méhészet és selyemhernyó tenyésztés módjait, hogy felnőtt korukban a kisgazdaság mellett, mint tisztességes, jól jövedelmező kereseti forrást műveljék.

Ismertesse meg növendékeit az okszerű gazdálkodás kellékeivel, a faiskolában teendő munkálatok végzése, figyelmét ne kerülje el.

Gyarapítsa a tanító az iskolai könyvtárt olyan könyvekkel, melyekből a növendékek az Isten, haza, király és munka iránt való szeretetet tanulják.

Ha a gyermeki lelket így alakítja a tanító az iskolában, akkor a társadalomban bátran folytathatja azt a munkát, mely a gyermek nevelését betetőzi.

Ha nincs nagyravágó, elégedetlen, haza iránt közönnnyel viseltető ember, akkor nincs kivándorló, nincs aranyak után vágó ember, hanem van megelégedett, boldog, munkás, hazáját szerető polgár.

Az így nevelt gyermek férfi korában is követője lesz azon elveknek, melyeket a tanító öntött beléje, hogy azokat kövesse.

A kivándorlásról nagyon gyakran legyen szó az iskolában.

Tárja a tanító azt az állatias munkát a gyermek elé, amelyet a kivándorlóktól követelnek külföldön. Hogy az ily munka megrontja a szervezetet. A kivándorolt munkást ha munkaképtelenné válik, haza toloncolják s tartását a községre hárítják. Beszélje el a tanító növendékeinek a kivándorlókról szóló szerencsétlenségeket, hogy irtózzék a növendék a kivándorlás gondolatától. Nevelje növendékeit úgy, hogy elégedjenek meg itt az édes anyai földön kevesebb, de boldogabban, mint a dollárok birodalmában sok pénzzel össze-aszva testileg, lelkileg, örökös töprengéssel, állatias kínzó munka között.

(Folyt. köv.)

Nyilt kérelem a hatósághoz.

Nem tudjuk, kihez forduljunk s épen azért itt kérjük az illetékes hatóságot, hogy a Kállay Tamás nem tudjuk mifele párti képviselő beszámolóját betiltani sziveskedjék.

Indokoljuk kérésünket azzal, hogy a mint tudva van, Kállay ur (Ugron János ur szerint annak idején: Kárpelesz) motoron vasárnap kivonult Korondra Ugron János urral.

Hogy miképen fogadták, mit beszélt, azt sem tudjuk, de azt igen, hogy az utbaeső minden falu tele volt bottal felfegyverezett emberekkel azon éjszaka.

Mi, kik a korondi vásárra igyekeztünk, Szentlélek végében láttuk, hogy Farkaslaka felől jön a motor. Lovaink iszonyu félelemmel eltelve, mindenáron azon voltak, hogy a sánca bedöntsenek.

Kétségbeesett kiabálásunkra a motor megállott. Mi kalaplevéve közeledtünk a két nagy urhoz, hogy ha lehetséges lenne, össze ne gázoljanak. De mily nagy volt meglepetésünk, mikor a két nagyság helyében két székely embert láttunk ott ülni...

Ugy látszik — Ugron ur élt a gyanuperral és jónak látta kocsin s nappal hazajönni. Kállay ur is semleges területre: Szovátára húzódott; noha — előleges terv szerint — kedve lett volna aznap este mind a kéturaságnak a munkapárti „Kállay-kettőt” elrugni — Bögözben... Jó szimatjuk volt, mert a motor alig haladt félkilómétert nyit, a faluból valahonnan rálöttek...

Ez a lövés valamelyik szegény, családost iparost is találhatta volna. Épen ezért kérjük a hatóságot, hogy az ilyen beszámolóknak nevezett kirándulást, mely annyira felbőszítette a székelységet, megengedni ne méltóztassék. Avagy, ha engedi, akkor ne rendelje oda a csendőrséget a két ember oly nagyfokú őrizetére, hogy a kenyérkeresetből utazó szegény adófizető polgárok védelmére ne jusson.

Szóval gondoskodjék egy a közbiztonságról, hogy a hol e közgyűlöletnek örvendező két alak elvonul, mások élete miattuk veszélybe ne legyen.

Hogy kérésünk méltányos és ma már nem szokatlan, hivatkozunk Bihar község főszolgabírájára, ki egy ellenzéki népgyűlést azon indokkal tiltott be, hogy a népet izgatja.

Ezért reméljük, hogy a hatóságok ezen felbuzdulva, azonnal intézkedni fognak és jelen kérésünket teljesítik a Kállay ur beszámolásnak nevezett utaztatására is — közérdekből. Mert azt már erősen sajnálnók, hogy egy ilyen képviselőért és egy volt darabont megyefőnökért bennünket lebuukózzanak vagy agyonlőjenek...

Több iparos.

HIREK.

Székely testvérek! Szegények vagytok? Nem telik arra, hogy egymagatok előfizessetek a most annyira szükséges függetlenségi újságra? Ne szégyeljétek! Ha öten összeálltok és 2—2 koronát letesztek, egész éven át, ketenkint kétszer olvashatjátok a „Székely-Udvarhely” politikai székely újságot. Az öt székely közül egyiknek a nevére megrendelhetitek s ilyen módon évi 2 koronáért mindannyian újságelfizetők lehettek. Ne hallgassatok azokra, kik felsőbb nyomás folytán, lebeszélnek az ellenzéki lapok olvasásáról. Azok csak azt akarják, hogy Ti örökretadatlanok maradjatok és az orrotoknál fogva vezessenek oda, a hova hatalmi érdekeik kívánják. Nyiljék ki már egyszer a szemetek és azzal lássatok. Lássátok meg a végtelen nagy veszedelmet, mely hazánkat különösen most végpusztulással fenyegeti. Jogaitok érvényesítéséről csakis az ellenzéki lapok beszélnek. Olvassátok tehát fokozott figyelemmel az igazi függetlenségi újságokat, mert most nagy feladatok várnak minden igaz hazafira.

— **Talpra magyar** viharzik országszerte az ellenzék elszánt vezéreinek ajkáról. Harci riadó ébreszti a nemzetet; hazafias tüztől lángra gyujtott beszédek hangzottak el vasárnap is Galántán, Esterházy Mihály gróf beszámolója alkalmából. *Batthyány* Tivadar és *Károlyi* Mihály grófok komoly, messzehangzó kijelentéseket tettek. Jövő vasárnap pedig *Apponyi* Albert gróf Somorján és *Justh* Gyula Hódmezővásárhelyt fognak jelentős beszédet mondani. Ezzel szemben *Tisza* István Nagyszalontán csendőrszuronyok között fenyegetőzött azzal, hogy aki az ő nemzetpusztító politikájának útjába áll, azt eltiporja. Azt hiszi — úgy látszik — a szármalmas felfogásu, balga uraság, hogy a közhangulatot is megfordíthatja, mint a nagyszalontai vonatot. Ez a fennhéjázó gőg a legbiztosabb jele annak, hogy köztük és a nemzet nagy érdekei közt — kiegyenlítésnek helye nincs. Pusztulniok kell bűnös rendszerétől együtt az erőszak ez elvakult középkori lovagjainak...

— **Székelyderzs népe a tanítóért.** A „Székely-Udvarhely” többször foglalkozott már azzal a felháborító méltánytalansággal, mely *Kiss* Jakab székelyderzsi állami tanítót és neje *Lipthay* Matild tanítónőt érte — a

politikai boszúból Vámosgálfalvára történt kényszer áthelyeztetésükkel. Mint most értesülünk — mai napon Székelyderzs község népe megbízásából egy nagyobb küldöttség utazott Budapestre, hogy *Zichy* János gróf közoktatásügyi minisztertől a közszeretetlen álló tanító pár visszahelyezését kérelmezze. A küldöttség *Kossuth* Ferenc pártvezérünk-nél is tisztelegni fog és az ő támogatását szintén kéri. Ugy halljuk, hogy a vármegyei tanítószék közelebből foglalkozik ez ügyvel és kartársi szolidaritást vállal a másfél évtizedes becsületes munkálkodás után, minden elfogadható ok és indok nélkül áthelyezett tanító-párral. Erre irányul a lapunk első helyén közölt cikkely is, mely bizonyára széleskörű visszhangot kelt.

— **Tunyogi Csapó Ferenc**, a központi szálló bérlője mond bucsut és Isten hozzádot Székelyudvarhely város és vidéke közönségének e helyen s egyszersmint halás köszönetét fejezi ki jó akar tu támogatóinak a „Székely Udvarhely” útján. *Tunyogi Csapó* Ferenc évek hosszu során tekintélyes polgára volt a székely anyavárosnak. Pontos, rendszerető, tiszta lelkű, verbeli függetlenségi érzelmű ember. Távozása valósággal veszteség e városra nézve és ugyanoly nyereség Barót közönségének, hova állandó lakóhelyét áttette. Igaz szeretettel fogadjuk bucsuzását s mély sajnálattal körünkől való távozását. Őszintén kívánjuk, hogy a magyarok Istene sokáig éltesse e derék, igaz székely hazafit s valamint hisszük, hogy érzelmeink jövőre is találkoznak, ugy Székelyudvarhely polgársága sem fogja, elfeledni *Tunyogi Csapó* Ferenc példás életét.

— **Művelődési színelőadás** és ezt követő kosaras táncmulatság volt vasárnap Felsőboldogfalván. Ugy az előadás, mint a mulatság igen jól sikerült.

— **Bögözben** nagy érdeklődés mellett folyt le a műsoros táncestély, melyet vasárnap este tartottak meg. Olyan művelzetben részesültek ez alkalommal a bögöziek, amely messze tulszárnyalta a legnagyobb várakozásokat is. *Rák* Károly zenetanár, *Palló* Imre zeneakadémiai növendék és *Bálint* József jogszigorló, valamint *Farkas* Miklós bejelentő igen értékes működést fejtettek ki és lelkes ünnepeltetésben részesültek. A műsor többi pontja szintén sikerült volt s a mulatság reggelig tartott.

— **Három kéményseprő** van e hó 23-ika óta Székelyudvarhelyt *Soó* Domokos polgármester helyettes, a tanács megbízásából, felosztotta a kerületeket. Az I. kerületben maradt *Veress* Mihály eddigi kéményseprőmester, aki most már komoly ambícióval fogott munkához. A II. kerületben *Tóth* Sámuel maradt és a III. kerületet *Vass* Ferenc kapta, aki az I. kerületben eddig közmegelegedésre működött.

— **Az „Urania” Nevelőnövendő Országos Egyesület**, mely felekezetre és nemzetiségre való tekintet nélkül a nevelőnők részére otthonok létesítését és szociális helyzetüknek javítását célozza, tisztelettel értesíti a társadalmat, hogy okleveles tanítónőket, nevelőnőket, gyermekkertésznőket, bonne-okat, társalkodónőket, magyar és idegen ajkuakat, valamint zene tanerőket közvetít az érdekelt feleknek. Kéri az Egyesület a társadalom szives támogatását és ugy az állástadókat, mint az állástkeresőket, hogy igényeiknek kielégítése céljából teljes bizalommal forduljanak az egyesület irodájához Budapest, I. Györi-ut 2/c. 1. em. I. telefon 165—84, a mely az állástkeresők részére az elhelyezést díjtalanul eszközli és ugy az állásközvetítésre, mint az otthonra vonatkozólag minden felvilágosítással készséggel szolgál.

— **Csomagoló papir** kilöszámrre kapható e lap kiadóhivatalában *Kossuth*-utea 31.

